

CIW ZET AANBEVELINGEN VOOR WATERBEHEERDERS OP PAPIER

Meer duidelijkheid over toepassingen IBA's

Gemeenten hebben de zorgplicht voor het verzamelen en verwerken van afvalwater binnen hun gemeentegrenzen. Maar het is (financieel) niet altijd haalbaar om overal riolering aan te leggen. Gemeenten kunnen in dat geval aan Gedeputeerde Staten ontheffing van die zorgplicht aanvragen. Het afvalwater moet dan eerst worden behandeld in een IBA-systeem (Individuele Behandeling Afvalwater). De subwerkgroep IBA's van de Commissie Integraal Waterbeheer heeft aanbevelingen op papier gezet voor de waterkwaliteitsbeheerders over de toepassing van IBA's. Deze aanbevelingen kunnen ook gebruikt worden door provincie's en gemeenten.

De subwerkgroep heeft een klasse-indeling voor IBA-systemen gemaakt met daaraan verbonden emissie-eisen. Deze klasse-indeling geldt zowel voor bodemlozingen als lozingen op het oppervlaktewater. De klasse I-IBA is gericht op fysische zuivering van zwevende stof en beperkte afbraak van organisch materiaal. Klasse II is gericht op verwijdering van zwevende stof en biologische zuivering van organisch materiaal. Klasse IIIa voegt daar de zuivering van stikstof aan toe, en klasse IIIb verwijdert ook nog fosfaat.

Het Kiwa heeft, bij het opstellen van het attesteringsprotocol voor IBA-systemen, ook deze klasse-indeling gebruikt. Het is de bedoeling dat in de toekomst vooral gecertificeerde IBA-systemen worden gebruikt. De lozer die een gecertificeerd systeem gebruikt krijgt geen bemonsteringsplicht opgelegd, maar moet wel een logboek bijhouden en kan incidenteel worden gecontroleerd. Bij een niet-gecertificeerd IBA-systeem wordt de werking regelmatig gecontroleerd. Bovendien krijgt de lozer een meetverplichting opgesteld.

De subwerkgroep heeft ook gekeken naar de kwetsbaarheid van het gebied waarin geloosd wordt. Op grond van het Lozingenbesluit kan in niet-kwetsbare gebieden niet meer dan een septic tank voor kleine huishoudelijke lozingen worden geëist. De aanbevelingen hebben ook betrekking op deze huishoudelijke lozingen, hoewel ook bedrijfslozingen, die qua aard en samenstelling op huishoudelijke lozingen lijken, worden meegenomen.

Op dit moment zijn zo'n 160.000 percelen in het buitengebied nog niet op riolering aangesloten. Naar verwachting zullen in 2005 ongeveer 60.000 ongerioleerde lozin-

gen overblijven. Hiervan wordt in 40.000 gevallen gebruik gemaakt van een septic tank, en in 20.000 gevallen kunnen ook andere systemen worden voorgeschreven.

Het verschil in financiële consequenties voor de burger tussen de aanleg van een

ding tot 8500 gulden vragen. Volgens een rechterlijke uitspraak is dat een redelijke vergoeding. Bij de tot nu toe aangelegde IBA-systemen worden de kosten tussen de lozer, de gemeente en de waterkwaliteitsbeheerders op verschillende manieren verdeeld. Soms nemen gemeenten of waterkwaliteitsbeheerders de aanlegkosten volledig voor hun rekening, maar er zijn ook gevallen bekend waar de particulier alles betaalde. Op dit moment wordt er aan wetgeving op dit punt gewerkt.

De subwerkgroep heeft drie beheermodellen voor IBA-systemen opgesteld. In het eerste model, het publieke model, is de aankoop, aanleg en beheer van het IBA-systeem in handen van de gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder. Deze draagt ook de kosten. De lozer betaalt voor aansluiting op het systeem, overeenkomstig met het tarief voor lozing op de riolering. De aansluiting en het beheer is via een (privaatrechtelijke) overeenkomst tussen lozer en betrokken overheid geregeld.

In het tweede model, het private model, is aanleg, beheer en onderhoud in handen van de lozer zelf. Kosten worden in beginsel ook door de lozer betaald, hoewel betrokken overheden kunnen bijdragen in de vorm van subsidies. De lozer moet ook betalen voor het lozen op oppervlaktewater, en het bevoegd gezag mag dan eisen stellen aan het type IBA-systeem.

Het derde model is het overheidsbedrijfsmodel. Hier worden IBA-systemen in opdracht van de lozer gebouwd en beheerd door een bedrijf dat is opgericht door één of meerdere betrokken overheden, en eventueel private actoren (waterleidingbedrijf). De betrokken overheid stelt eisen aan het te plaatsen systeem. De lozer is eigenaar van het systeem, en betaalt voor aanleg en aankoop en heeft een onderhoudscontract met het overheidsbedrijf. De lozer betaalt ook een bepaald bedrag aan

Een IBA-systeem (Foto: Nering Bögel)

riolering of een IBA-systeem kan groot zijn. Gemeenten financieren de aanleg van een riolering, maar kunnen hiervoor een vergoe-

de waterkwaliteitsbeheerder. De subwerkgroep spreekt geen voorkeur uit voor één van deze modellen. ☐